

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.VII.20.813/2012/7.szám

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Legfőbb Ügyészség (1055 Budapest, Markó u.16.) által képviselt Ügyész felperesnek dr. Péterfi Éva jogtanácsos által képviselt alperes ellen általános szerződési feltétel érvénytelenségének megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságon 15.G.40.451/2010. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.21.574/2011/4. számú jogerős ítéletével befejezett perében a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróság 12. sorszámú, kijavított ítéletét helybenhagyja azzal a pontosítással, hogy az ítéletben szereplő 3.1.1. pont a Különös Biztosítási Feltételek Ingóbiztosításhoz megnevezésű szabályzatra vonatkozik.

Az elsőfokú ítéletben szereplő közleményt ugyanezzel a tartalommal pontosítja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra 70.000,- (hetvenezer) Ft felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes által több szerződés megkötése céljából egyoldalúan és előre meghatározott biztosítási szabályzata (továbbiakban: Otthonbiztosítási Szabályzat) 3.1.3. pontja értelmében, valamint a Különös Biztosítási Feltételek Ingóbiztosításhoz megnevezésű szabályzatának (továbbiakban: Ingóbiztosítási Szabályzat) 3.1.1. pontja szerint ha az épület, az építmény, a károsodott vagyontárgy avultsága a kár időpontjában meghaladja a 60 %-ot, a térítés összege az avultság mértékével arányosan csökken.

A felperes keresetében - többek között - ezen általános szerződési feltételek tisztességtelenségének megállapítását kérte a Ptk. 209.

§ /1/ bekezdése alapján. Arra hivatkozott, hogy a vitatott kikötések azért tisztességtelenek, mert a biztosított ellenszolgáltatásával szemben nem áll biztosítói szolgáltatás a 60 %-ot meghaladó avultság esetén. Mivel a biztosítási díj a biztosított vagyontárgy új értékéhez igazodik, évenként indexálásra kerül, a jóhiszeműség és tisztesség követelményével ellentétes ha a vagyontárgy avultságát a térítés megállapításánál figyelembe veszik.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint a vitatott kikötések a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányára vonatkoznak, ezért azoknak a tisztességtelenségét a bíróság a Ptk. 209. § /4/ bekezdése alapján nem vizsgálhatja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az Otthonbiztosítási Szabályzat 3.1.3. pontja, valamint az Ingóbiztosítási Szabályzat 3.1.1. pontja az alperessel fogyasztói szerződést kötő valamennyi félre kiterjedő hatállyal érvénytelen, a keresetet ezt meghaladóan elutasította. Megítélése szerint a Ptk. 209. § /4/ bekezdését azért nem kellett alkalmazni, mert a vitatott kikötések nem a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányát határozzák meg. A kikötésekben rögzített korlátozó rendelkezések a 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet 2. § e) pontja alapján tisztességtelennek minősülnek, valamint ellentétesek a szerződést kötő felek jogegyenlőségének és a fogyasztói érdekek védelmének elveivel is.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta és a keresetet teljes terjedelmében elutasította. A fellebbezés indokaira tekintettel arra hivatkozott: mindkét támadott kikötés az alperes térítési kötelezettségének terjedelmét, főszolgáltatásának mértékét határozza meg. A másodfokú bíróság utalt arra: a felperes maga is azzal érvelt a tisztességtelenség körében, hogy a 60 %-ot meghaladó avultság esetén olyan mértékű ellenszolgáltatásra köteles a fogyasztó, amellyel szemben nem áll alperesi szolgáltatás. A Ptk. 209. § /5/ bekezdése alapján a bíróságnak nincs jogszabályi lehetősége arra, hogy a biztosítási szerződésben a biztosító szolgáltatásának terjedelmét meghatározó általános szerződési feltétel tisztességtelenségét érdemben vizsgálja.

A jogerős ítélet ellen benyújtott felülvizsgálati kérelmében a felperes a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a Ptk. 209. § /5/ bekezdésébe ütközően jogszabálysértő módon állapította meg, hogy a keresettel támadott kikötések tisztességtelensége nem vizsgálható. Arra hivatkozott, hogy a szerződéskötéskor az alperes a vagyontárgy új értékét veszi

alapul és ennek az értéknek a figyelembevételével állapítja meg a fizetendő díj mértékét, a térítés megállapításakor azonban a vagyontárgy káreseménykori avult értékét veszi alapul. Az új érték és a kárkori avult érték különbségből adódó díjtöbblet a fogyasztó számára elvész, azzal szemben biztosítói szolgáltatás nincs. Ezek a kikötések a szabályzat többi részével együtt vizsgálva sem világosak, illetve érthetőek. Hivatkozott a Ptk. 556. § /1/ bekezdésére is, amely a biztosító fizetési kötelezettsége alóli mentesítés eseteit tartalmazza. A Ptk. 567. § /1/ bekezdésének második fordulata szerint a biztosító szabályzata kimondhatja, hogy ha a biztosítási esemény meghatározott rendkívüli körülményekkel kapcsolatosan következik be, a biztosító nem köteles teljesíteni. Ehhez képest a vagyontárgyaknak az idő előrehaladtával bekövetkező természetszerű avulása nem tekinthető olyan rendkívüli körülménynek, amely a biztosító mentesülését indokolná.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül értelmezte és alkalmazta a Ptk. 209. § /5/ bekezdését és jutott az alapján arra a következtetésre, hogy a keresettel támadott kikötés tisztességtelenségét nem vizsgálhatja. Álláspontja szerint a felperes tévesen értelmezi a biztosítási szerződésre irányadó Ptk. 536. § /1/ bekezdését és a Ptk. 549. § /1/ és /2/ bekezdéseit. A perbeli biztosítási szerződés szolgáltatási rendszert alkot, melyben a díj számos tényező figyelembevételével került kialakításra. E rendszerből a keresetben egy-egy elem került kiemelésre, azok összefüggésének vizsgálata nélkül. A szerződésben világosan került megfogalmazásra, hogy a biztosított milyen szolgáltatásra számíthat és egyértelmű a díj számításának módja is.

A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta és azt a hivatkozott indokok alapján jogszabálysértőnek találta.

A Kúriának a felülvizsgálati kérelem alapján abban a jogkérdésben kellett állást foglalnia: bírósági vizsgálat tárgyát képezhetik-e a vitatott általános szerződési feltételek azon rendelkezései, melyek szerint ha az ingó vagy ingatlan vagyontárgy avultsága meghaladja a kár időpontjában a 60 %-ot, a térítés összege az avultság mértékével csökken. A felülvizsgálati eljárásban tehát legelőször azt kellett meghatározni, hogy ezen rendelkezések a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás, ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésnek tekinthetők-e, mivel ez utóbbi esetben a hivatkozott rendelkezések bíróság általi vizsgálatának lehetőségét a Ptk. 209. § (5) bekezdése kizárja.

Biztosítási szerződésben főszolgáltatásnak a biztosító részéről - a biztosítási esemény bekövetkeztétől függően - fizetendő

biztosítási összeg (esetleg más szolgáltatás teljesítése), a biztosított, vagy a más szerződő fél részéről pedig a biztosítási díj megfizetése minősül. A Kúria megítélése szerint a Ptk. 209. § (5) bekezdése a biztosítási összeg és a biztosítási díj mértékének, illetve ezek egymással arányban állása tisztességtelenségének vizsgálatát zárja ki.

A perben a vizsgálat tárgya az alperes díjképzése egy rendelkezésének tisztességtelensége volt. Helyesen hivatkozott a felperes arra, hogy a támadott ÁSZF rendelkezések olyan szerződéses kikötések, melyekben az alperes saját teljesítésének feltételeit határozta meg, ezért nem irányadó a Ptk. 209. § (5) bekezdésének korlátozása. A Kúria megítélése szerint a támadott kikötések tisztességtelennek minősülnek, mert az alperes azok alapján úgy vállalt korlátozott teljesítést a 60%-t meghaladó avultság esetére, hogy a fogyasztó díjfizetési kötelezettsége ezt nem követi, nem csökken annak megfelelően. A periratokból az is megállapítható, hogy a fogyasztó a szerződéskötéskor az avultság %-ról nem kap tájékoztatást, ahogy arról sem, hogy évente az avultság milyen %-ban emelkedik. Ezek a kikötések tehát egyoldalúan és indokolatlanul, a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével, a fogyasztóra hátrányosan állapítják meg az alperes főkötelezettsége teljesítésének korlátait, oly módon, hogy a teljesítés mértékéről a fogyasztó csak a káresemény bekövetkezésekor szerez tudomást.

Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét - pontosítással - helybenhagyta.

A felülvizsgálati eljárásban pervesztes alperest a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel az Itv. 50. § (1) bekezdésére - a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére.

Budapest, 2013. április 30.

Dr.Vezekényi Ursula sk.a tanács elnöke, Dr.Osztovits András sk.
előadó-bíró, Dr.Szabó Péter sk.bíró